

**Arvamus 15/2026 Europrivacy
sertifitseerimiskriteeriumide Euroopa
andmekaitsepitserina heakskiitmise kohta
Euroopa Andmekaitseenõukogu poolt, et
kasutada seda andmeedastusvahendina
vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse
artiklitele 42 ja 46**

Vastu võetud 15. aprill 2026

Sisukord

1 Asjaolude kokkuvõte	5
2 Hinnang	5
2.1 Sertifitseerimismehhanismi kohaldamisala ja hindamise objekt.....	6
2.2 Töötlemistoimingud	7
2.3 Isikuandmete töötlemise põhimõtted	7
2.4 Vastutavate töötlejate ja volitatud töötlejate üldised kohustused	8
2.5 Andmesubjektide õigused	8
2.6 Tehnilised ja korralduslikud meetmed ning andmesubjektide õigusi ja vabadusi ähvardada võivate ohtude hindamine.....	9
2.7 Isikuandmete edastamiseks asjakohaste kaitsemeetmete olemasolu tõendamise kriteeriumid	9
3 Andmeedastusvahendina kasutatava Euroopa andmekaitsepitseri lisakriteeriumid	10
4 Järeldused/soovitused	11
5 Lõppmärkused	11

Euroopa Andmekaitseenõukogu,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus), edaspidi „IKÜM“) artiklit 63, artikli 64 lõiget 2 ning artikleid 42 ja 46,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna (edaspidi „EMP“) lepingut, eriti selle XI lisa ja protokolli nr 37, mida on muudetud EMP ühiskomitee 6. juuli 2018. aasta otsusega nr 154/2018¹,

võttes arvesse oma töökorra artikleid 10 ja 22.

- 1 Liikmesriigid, järelevalveasutused, Euroopa Andmekaitseenõukogu (edaspidi „EAKN“ või „andmekaitseenõukogu“) ja Euroopa Komisjon julgustavad eelkõige liidu tasandil andmekaitse sertifitseerimise mehhanismide (edaspidi „sertifitseerimismehhanismid“) ning andmekaitsepitserite ja -märgiste kasutuselevõttu selle tõendamiseks, et vastutavate töötajate ja volitatud töötajate töötlemistoimingud vastavad IKÜMile, võttes arvesse mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkreetseid vajadusi 2. Lisaks võib sertifitseerimismehhanismide kasutuselevõtt suurendada läbipaistvust ning anda andmesubjektidele võimaluse hinnata asjakohaste toodete ja teenuste andmekaitse taset³.
- 2 Peale selle, et neid järgivad vastutavad töötajad ja volitatud töötajad, kelle suhtes kohaldatakse IKÜMit, võib IKÜMi artikli 42 lõike 5 kohaselt heaks kiidetud andmekaitse sertifitseerimise mehhanisme, pitsereid ja märgiseid kasutusele võtta ka selleks, et tõendada isikuandmete kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile edastamise raamistikus, et vastutav töötaja või volitatud töötaja (edaspidi „andmeimportijad“), kelle suhtes tulenevalt artiklist 3 IKÜMit ei kohaldata, on IKÜMi artikli 46 lõike 2 punkti f kohaselt kehtestanud asjakohased kaitsemeetmed⁴.
- 3 Andmeedastusvahendina kasutatav sertifitseerimine on IKÜMi artikli 46 alusel kehtestatud uus andmeedastusmehhanism, millega tagatakse, et IKÜMi artikli 45 lõike 3 kohase otsuse puudumise korral võib IKÜMi kohane vastutav töötaja või volitatud töötaja (edaspidi „EMP andmeeksportija“) edastada isikuandmeid kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile üksnes juhul, kui on ette nähtud asjakohased kaitsemeetmed ning tingimusel, et andmesubjektide kohtulikult kaitstavad õigused ja tõhusad õiguskaitsevahendid on kättesaadavad. Täpsemalt on IKÜMi artikli 46 lõike 2 punktis f sätestatud, et need asjakohased kaitsemeetmed võib ette näha IKÜMi artikli 42 kohaselt heaks kiidetud sertifitseerimismehhanismiga, kui sellega kaasnevad andmeimportijate siduvad ja täitmisele pööratavad kohustused kohaldada asjakohaseid kaitsemeetmeid, sealhulgas seoses andmesubjektide õigustega. Sertifitseerimiskriteeriumid on sertifitseerimismehhanismi lahutamatu osa. Seetõttu on IKÜMis nõutud, et riikliku sertifitseerimismehhanismi kriteeriumid kiidaks heaks pädev järelevalveasutus (IKÜMi artikli 42 lõige 5 ja artikli 43 lõike 2 punkt b) või Euroopa andmekaitsepitseri korral EAKN (IKÜMi artikli 42 lõige 5 ja artikli 70 lõike 1 punkt o).
- 4 Kui järelevalveasutus kavatseb teha EAKNile ettepaneku kiita IKÜMi artikli 42 lõike 5 kohaselt heaks Euroopa andmekaitsepitser, peaks järelevalveasutus teatama süsteemi omaniku kavatsusest pakkuda sertifitseerimismehhanismi kõigis liikmesriikides. Sel juhul on EAKNi peamine ülesanne tagada IKÜMi järjepidev kohaldamine IKÜMi artiklites 63, 64 ja 65 osutatud

¹ Käesolevas arvamuses esitatud viiteid liikmesriikidele tuleks käsitada viidetena Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikidele.

² IKÜMi artikli 42 lõige 1.

³ IKÜMi põhjendus 100.

⁴ Vt IKÜMi artikli 42 lõige 2.

järjepidevuse mehhanismi abil. Selles raamistikus kiidab EAKN sertifitseerimiskriteeriumid IKÜMi artikli 64 lõike 2 kohaselt heaks.

- 5 IKÜMi artikli 42 lõike 5 kohaselt heaks kiidetud Euroopa andmekaitsepiitser, mis on loodud, et tõendada andmeimportijate asjakohaste kaitsemeetmete olemasolu koos siduvate ja täitmisele pööratavate kohustustega, on vahend, mis hõlmab andmete edastamist kõigilt EMP liikmesriikidelt kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele⁵.
- 6 Andmeedastusvahendina kasutatava sertifitseerimismehhanismi hindamisel lähtub EAKN suunistest 1/2018 määruse (EL) 2016/679 artiklite 42 ja 43 kohase sertifitseerimise ja sertifitseerimiskriteeriumide kindlaksmääramise kohta (edaspidi „suunised“) ja nende *addendum*’ist, milles on esitatud sertifitseerimiskriteeriumide hindamise juhend (edaspidi „*addendum*“), ning suunistest 07/2022 sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta (edaspidi „suunised sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta“).
- 7 EAKN tunnistab, et iga sertifitseerimismehhanismi tuleks käsitleda eraldi ja ükski sertifitseerimismehhanism ei piira ühegi teise sertifitseerimismehhanismi hindamist.
- 8 Andmeedastusvahendina kasutatavad sertifitseerimismehhanismid peaksid võimaldama andmeimportijatel tõendada asjakohaste kaitsemeetmete olemasolu tagamaks, et IKÜMiga tagatud füüsiliste isikute kaitse taset ei kahjustata, kui edastatud isikuandmeid töödeldakse väljaspool EMPd⁶. Seetõttu peaksid nende kriteeriumid nõuetekohaselt kajastama IKÜMis sätestatud isikuandmete kaitse nõudeid ja põhimõtteid, et tagada isikuandmetele pidev IKÜMiga ette nähtud kaitse⁷.
- 9 Samal ajal peaks süsteemi omanik tagama sertifitseerimismehhanismi kooskõla ja vastavuse kõigi asjassepuutuvate või aluseks olevate ISO standardite ja sertifitseerimistavadeaga.
- 10 Selle tulemusena peaksid sertifikaadid andma andmeimportijatele lisaväärtust, aidates rakendada standardseid ja täpsustatud korralduslikke ja tehnilisi meetmeid tõendamaks, et EMP andmeeksportijate saadud isikuandmete töötlemisel kehtivad asjakohased kaitsemeetmed. Sellega seoses meenutab EAKN, et sertifitseerimise objekt – mis langeb kokku sertifitseerimisaegse hindamise objektiga – peaks üldjuhul olema kolmanda riigi andmeimportijale edastatud andmete töötlemine ja transiit, kui see toimub sama importija kontrolli all⁸.
- 11 Sertifikaadid annavad lisaväärtust ka andmeeksportijale, kes võib otsustada tugineda andmeimportija saadud sertifikaadile kui isikuandmete edastamise vahendile vastavalt IKÜMi artikli 46 lõike 2 punktile f ja kui kohustuste täitmise tõendamise elemendile, näiteks vastavalt IKÜMi artikli 24 lõikele 3 või artikli 28 lõikele 59.
- 12 Sellega seoses meenutab EAKN, et andmeeksportija, kes soovib kasutada sertifikaati asjakohase kaitsemeetmena vastavalt IKÜMi artikli 46 lõike 2 punktile f, on kohustatud kontrollima, kas sertifikaat, millele ta kavatseb tugineda, on kavandatava töötlemise eripära arvesse võttes tõhus. Selleks peab andmeeksportija väljastatud sertifikaati kontrollima, et kindlaks teha, kas sertifikaat kehtib ega ole aegunud, kas see kehtib konkreetse edastamise kohta ja kas isikuandmete transiidi suhtes kohaldatakse sertifitseerimist, samuti seda, kas

⁵ EAKNi suunised 07/2022 sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta, versioon 2.0, vastu võetud 14. veebruaril 2023, punkt 30.

⁶ IKÜMi artikkel 44.

⁷ Vt komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Isikuandmete vahetamine ja kaitsmine globaliseerunud maailmas“, COM(2017) 07 final, lk 4.

⁸ Vt EAKNi suunised 07/2022 sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta, versioon 2.0, vastu võetud 14. veebruaril 2023, punkt 16.

⁹ Suunised 7/2022 sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta, punkt 5.

tegemist on andmete edasisaatmisega ja kas selle kohta on esitatud piisav dokumentatsioon¹⁰.

- 13 Lisaks peab andmeeksportija kontrollima, kas riiklik akrediteerimisasutus või pädev järelevalveasutus on sertifikaadi väljastanud sertifitseerimisasutuse akrediteerinud. Peale selle peaks andmeeksportija viitama sertifikaadi kasutamisele andmeedastusvahendina IKÜMi artikli 28 kohases andmetöötluslepingus, kui vastutav töötleja edastab andmeid volitatud töötlejale, või andmeimportijaga sõlmitud andmete jagamise lepingus, kui vastutav töötleja edastab andmeid vastutavale töötlejale¹¹. Samuti peab ta täitma IKÜMi artikli 13 lõike 1 punktis f ette nähtud konkreetsed kohustused, eelkõige teavitama andmesubjekti kasutatud asjakohastest kaitsemeetmetest, s.o IKÜMi artikli 46 lõike 2 punkti f kohase sertifitseerimise korral sertifikaadist, mille importija on saanud konkreetse sertifitseerimismehhanismi kohaselt, ja sertifikaadi koopia saamise viisist ning sertifitseerimiskriteeriumides sisalduvatest kaitsemeetmetest või nende kättesaadavaks tegemise kohast.
- 14 EAKN tunneb heameelt süsteemi omanike jõupingutuste üle töötada välja sertifitseerimismehhanismid, mis on praktilised ja potentsiaalselt kulutõhusad vahendid, et tagada parem kooskõla IKÜMiga ning edendada andmesubjektide õigust eraelu puutumatusele ja andmekaitsele, suurendades läbipaistvust.
- 15 EAKN tuletab meelde, et sertifitseerimine on vabatahtlik vastutusvahend ning et sertifitseerimismehhanismi järgimine ei takista järelevalveasutusi täitmast ülesandeid ja kasutamast volitusi, mis tulenevad IKÜMist ja asjakohastest riigisisestest õigusaktidest. See kehtib andmeedastusvahendina kasutatavate sertifikaatide puhul, puudutades konkreetselt kohustusi, mille andmeimportijad on võtnud andmeeksportijate ees siduvate ja täitmisele pööratavate kohustustena lepinguliste või muude õiguslikult siduvate vahendite kaudu, et kohaldada sertifitseerimismehhanismiga ette nähtud asjakohaseid kaitsemeetmeid, sealhulgas seoses andmesubjektide õigustega.
- 16 Selle arvamuse eesmärk on tagada IKÜMi järjepidev kohaldamine, sealhulgas järelevalveasutuste, vastutavate töötlejate ja volitatud töötlejate poolt, pidades silmas põhielemente, mis tuleb sertifitseerimismehhanismidega kehtestada. Selle arvamuse eesmärk on eelkõige hinnata sertifitseerimiskriteeriume, mida kavatakse kasutada andmeimportijate andmeedastusvahendina. Seetõttu käsitleb EAKN selles selliseid küsimusi nagu kriteeriumide kohaldamisala, kohaldatavus ja asjakohasus juhul, kui edastamine toimub kõigist EMP liikmesriikidest ja/või igalt andmeeksportijalt, kes kuulub IKÜMi kohaldamisalasse.
- 17 EAKNi arvamuses keskendutakse üksnes sertifitseerimiskriteeriumidele. EAKN võib nõuda ülevaatlikku teavet hindamismeetodite kohta, et ta saaks kriteeriumide auditeeritavust oma selleteemalises arvamuses põhjalikult hinnata. See ei hõlma siiski selliste hindamismeetodite heakskiitmist.
- 18 EAKNi arvamus võetakse vastu vastavalt IKÜMi artikli 64 lõikele 2 koostoimes EAKNi töökorra artikli 10 lõikega 2 kaheksa nädala jooksul alates esimesest tööpäevast pärast seda, kui eesistuja ja pädev järelevalveasutus on otsustanud, et toimik on täielik. Eesistuja otsusel võib küsimuse keerukust arvesse võttes seda ajavahemikku pikendada kuue nädala võrra. Kui EAKNi arvamuses järeldatakse, et kriteeriume ei saa arutelu käigus heaks kiita, võib järelevalveasutus esitada kriteeriumid uuesti heakskiitmiseks, kui esialgses EAKNi arvamuses esile toodud probleemid on lahendatud,

¹⁰ Suunised 7/2022 sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta, punkt 20.

¹¹ *Ibid.*

on vastu võtnud järgmise arvamuse:

1 Asjaolude kokkuvõte

- 19 Kooskõlas IKÜMi artikli 42 lõike 2 ja artikli 46 lõike 2 punktiga f, suunistega 1/2018 ja suunistega 7/2022 sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta on European Center for Certification and Privacy (edaspidi „süsteemi omanik“) koostanud Europrivacy versiooni 82 kriteeriumid (edaspidi „sertifitseerimiskriteeriumid“).
- 20 EAKN tuletab meelde, et ta on Europrivacy sertifitseerimiskriteeriumid (versiooni 60) 10. oktoobril 2022. aastal EAKNi arvamusega 28/2022 juba heaks kiitnud IKÜMi artikli 42 lõike 5 kohase Euroopa andmekaitsepiitserina, mis on mõeldud tõendamaks IKÜMile vastavust IKÜMi artikli 42 lõike 1 kohaselt. See süsteem ei olnud IKÜMi artikli 46 lõike 2 punkti f kohane sertifikaat andmete edastamiseks.
- 21 29. jaanuaril 2026 esitas Luksemburgi järelevalveasutus EAKNile juba heaks kiidetud Europrivacy ELi andmekaitsepiitseri sertifitseerimiskriteeriumide ajakohastatud versiooni, millel on laiendatud kohaldamisala, mis hõlmab eelkõige taotlejaid, kelle suhtes kohaldatakse IKÜMi artikli 3 lõiget 2, ning sisaldab muid sertifitseerimise põhikriteeriume puudutavaid muudatusi (versioon 82). EAKN on vastu võtnud arvamuse 14/2026 selle Europrivacy sertifitseerimiskriteeriumide ajakohastatud versiooni (versioon 82) kohta, mille eesmärk on tõendada IKÜMile vastavust artikli 42 lõike 5 kohaselt.
- 22 Samal kuupäeval esitas Luksemburgi järelevalveasutus EAKNile ka täiendavad sertifitseerimiskriteeriumid (edaspidi „Europrivacy sertifitseerimissüsteemi laiendus andmeimportijate sertifitseerimiseks artikli 46 alusel“), mis on mõeldud kasutamiseks IKÜMi artikli 46 lõike 2 punkti f kohase andmeedastusvahendina, IKÜMi artikli 64 lõike 2 kohaseks heakskiitmiseks.
- 23 Otsus toimiku täielikkuse kohta tehti 31. märtsil 2026.

2 Hinnang

- 24 EAKN on hinnanud sertifitseerimiskriteeriume, mida kavatsetakse kasutada andmeimportijate andmeedastusvahendina, nende heakskiitmiseks IKÜMi artikli 42 lõike 5 alusel koostoimes artikli 46 lõike 2 punktiga f kooskõlas struktuuriga, mis on ette nähtud suuniste 1/2018 2. lisas (edaspidi „lisa“) ja *addendum*’is ning suunistes sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta¹².
- 25 Andmenõukogu rõhutab, et kooskõlas IKÜMi artikli 42 lõikes 2 ja artikli 46 lõike 2 punktis f sätestatud tingimustega on kõnealune süsteem mõeldud kasutamiseks andmeedastusvahendina ja seetõttu võivad andmeeksportijad IKÜMi V peatüki tähenduses (s.o vastutav töötleja või volitatud töötleja, kelle suhtes kohaldatakse asjaomase töötlemise puhul IKÜMit 13) tugineda süsteemi alusel väljastatud sertifikaatidele, et edastada isikuandmeid sertifitseeritud andmeimportijatele, kelle suhtes IKÜMit vastavalt artiklile 3 ei kohaldata¹⁴. See tähendab, et isikuandmeid võib kolmandas riigis asuval andmeimportijale edastada alles pärast seda, kui see importija on sertifitseeritud ning allkirjastanud sertifitseerimiskriteeriumides ette nähtud siduvad ja täitmisele pööratavad asjakohaste

¹² Vt eelkõige suuniste 07/2022 3. ja 4. jagu.

¹³ Vt EAKNi suunised 05/2021 isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 3 ja V peatüki rahvusvahelist edastamist käsitlevate sätete koostoime kohta, versioon 2.0, vastu võetud 14. veebruaril 2023, punkt 9.

¹⁴ IKÜMi artikli 42 lõike 2.

kaitsemeetmete kohaldamise kohustused, mis tal on EMP andmeeksportija vastu ja mida tal tuleb kohaldada edastatud isikuandmete töötlemisel hindamise objekti abil, sealhulgas seoses andmesubjektide õigustega.

- 26 Käesoleva arvamuse kontekstis ja selleks, et kiita heaks andmeedastusvahendina kasutatavad Europrivacy sertifitseerimiskriteeriumid, on EAKN hinnanud hindamise kohaldamist ja objekti – andmeimportijate eelkontrolli, Europrivacy IKÜMi põhikriteeriume andmeimportijatele ning tehniliste ja korralduslike meetmete kontrolli.
- 27 Võttes arvesse andmeedastusvahendina kasutatava sertifitseerimise eripära, rõhutab EAKN seoses sertifitseerimisprotsessiga suure läbipaistvuse vajadust ja tunneb heameelt Europrivacy sertifitseerimissüsteemis selle kohta esitatud selgituste üle, mille kohaselt „edastamist ei saa alustada enne, kui sertifikaat on väljastatud“. Sellega seoses tunnistab EAKN, et enne isikuandmete edastamist „saab korraldada hindamise isikuandmetega, mille suhtes IKÜMit ei kohaldata, või isikustamata andmetega. Vajaduse korral on konkreetsete kriteeriumide hindamiseks võimalik kasutada väljamõeldud andmeid“ ning kui andmete edastamine on alanud, siis „audiitor hindab neid kriteeriume uuesti järgmise järelevalveauditi käigus“¹⁵.
- 28 EAKN tuletab meelde, et sertifitseerimisasutuste akrediteerimisel võib olla vaja teha mõningaid kohandusi seoses sertifitseerimise kui andmeedastusvahendiga kooskõlas suunistega sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta 16. Käesolevas arvamuses seda küsimust siiski ei käsitleta, kuna see ei ole EAKNi pädevuses.
- 29 Samuti tuletab EAKN meelde vajadust teha sertifitseerimiskriteeriumid kooskõlas IKÜMi artikli 42 lõikega 8 ja – eelkõige juhul, kui sertifitseerimist kasutatakse andmeedastusvahendina – kooskõlas IKÜMi artikli 13 lõike 1 punktiga f kättesaadavaks andmesubjektidele, kelle isikuandmeid edastatakse andmeimportijale antud sertifikaadi alusel.
- 30 Andmekaitse nõukogu märgib, et nagu on selgitatud süsteemi mõistete määratlustes, mõeldakse kogu süsteemis „pädevate andmekaitseasutuste“ all EMP andmekaitseasutusi¹⁷.
- 31 Samuti märgib andmekaitse nõukogu, et „kohaldatava õiguse“ ja „kolmanda riigi õiguse“ „all mõeldakse taotleja suhtes ja/või hindamise objekti töödeldavate isikuandmete suhtes kohaldatavat õigust niivõrd, kui sellise õigusega ei kehtestata andmekaitseõigustele piiranguid, mis läheksid kaugemale sellest, mis on demokraatlikus ühiskonnas vajalik ja proportsionaalne mõne IKÜMi artikli 23 lõikes 1 loetletud eesmärgi saavutamise tagamiseks, ja kui õigus on proportsionaalne taotletava eesmärgiga, austab andmekaitseõiguse olemust ning näeb ette konkreetsete meetmed andmesubjektide põhiõiguste ja huvide kaitsmiseks“.

2.1 Sertifitseerimismehhanismi kohaldamisala ja hindamise objekt

- 32 Europrivacy sertifitseerimissüsteemi laiendus andmeimportijate sertifitseerimiseks artikli 46 alusel on mõeldud kasutamiseks IKÜMi artikli 42 lõike 2 ja artikli 46 lõike 2 punkti f kohaselt väljaspool EMPd asuvate andmeimportijate poolt, kelle suhtes IKÜMit vastavalt artiklile 3 ei kohaldata, et tõendada asjakohaste kaitsemeetmete olemasolu isikuandmete edastamisel

¹⁵ Vt Europrivacy™/® Certification Scheme Extension for Certifying Data Importers under Article 46 GDPR, EP-CS.1.DI, punkt 6.1.

¹⁶ Sūnised 07/2022. 2. jagu.

¹⁷ Vt Europravity kriiteriumides sätestatud pädeva järelevalveasutuse mõiste määratlus: „*Pädev andmekaitseasutus*“ – EMP andmekaitseasutused. Üldiselt mõeldakse selle all liikmesriikide andmekaitseasutusi, kes on pädevad tagama hindamise objekti töödeldavate isikuandmete nõuetevastavust. Andmeimportijale IKÜMi artikli 46 alusel antud IKÜMi kohase sertifikaadi korral on pädev andmekaitseasutus EMP andmeekspordija suhtes pädev andmekaitseasutus, välja arvatud kaebuse esitamise korral, mispuhul on pädev mis tahes EMP asutus.“

kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele. Seega erineb selle kohaldamisala käesoleva arvamuse punktis 3 viidatud artikli 42 lõike 1 kohase Europrivacy sertifitseerimissüsteemi kohaldamisalast, kuna selles on sätestatud konkreetsed kriteeriumid, mida tuleb kohaldada ja järgida, kui Europrivacy sertifikaat antakse taotlejatele (vastutavad töötajad või volitatud töötajad), kes asuvad väljaspool EMPd ja kavatsevad tegutseda andmeimportijatena.

- 33 Europrivacy sertifitseerimissüsteem kui andmeedastusvahend on süsteem, mis on mõeldud kohaldamiseks nii ühekordse andmete edastamise kui ka andmeedastuste kogumi suhtes, kui viimased on omavahel tihedalt seotud. Sertifitseerimissüsteem sisaldab sertifitseerimiskriteeriume selliste hindamise objekti töötlemistoimingute kohta, mis tehakse andmeimportijale edastatud isikuandmetega, hõlmates transiiti, kui see on sama importija kontrolli all¹⁸.
- 34 EAKN märgib, et selle sertifitseerimissüsteemi kohaldamisala ei hõlma kaasvastutavaid töötajaid ja kui „hindamise objekti puhul rakendatakse kaasvastutust, keeldub sertifitseerimisasutus sertifikaati andmast“¹⁹.

2.2 Töötlemistoimingud

- 35 Sertifitseerimiskriteeriumides käsitletakse hindamise objektiga tehtava edastatud isikuandmete töötlemise toimingute asjakohaseid komponente. Eelkõige nähakse sertifitseerimiskriteeriumidega ette kaitsemeetmed eri liiki isikuandmete töötlemiseks (kriteeriumide jagu Gl.2 „Eriandmete töötlemine“). Sellega seoses tunneb andmekaitsekoostöö rühma heameelt, et sertifitseerimiskriteeriumides (kriteerium Gl.2.1.3 „Täiendavad kaitsemeetmed eri liiki isikuandmete töötlemisel“) nõutakse ühtlasi, et taotleja kehtestaks täiendavad piirangud ja kaitsemeetmed, mis on kohandatud andmete eripära ja vastavatele riskidega, kui töödeldakse eri liiki isikuandmeid.

2.3 Isikuandmete töötlemise põhimõtted

- 36 Sertifitseerimiskriteeriumide jaos Gl.1 käsitletakse asjakohaselt andmekaitsepõhimõtteid kooskõlas IKÜMi artiklis 5 sätestatud põhimõtetega, et tagada hindamise objekti andmetöötluse seaduslikkus ja proportsionaalsus.
- 37 Eelkõige on sertifitseerimiskriteeriumi Gl.1.1.2 alusel nõuetekohaselt välja töötatud eesmärgi piiritlemise põhimõte ja taotleja asjakohased kohustused selle järgimiseks. EAKN märgib, et edastatud isikuandmeid võib töödelda üksnes sel eesmärgil, milleks need edastati. Sertifitseerimiskriteeriumiga Gl.1.1.3 on kooskõlas Euroopa Komisjoni vastu võetud kehtivate lepingu tüüptingimustega²⁰ kindlaks määratud ainsad erandid, mille alusel võib andmeid edasi töödelda muudel eesmärkidel kui need, milleks neid algselt koguti (s.o eelnev teadlik nõusolek, õiguslik kohustus, andmesubjektide elulised huvid ja õigusnõuded).
- 38 EAKN märgib ka, et taotleja peab esitama kirjaliku hinnangu tagamaks, et kolmanda riigi õigus ja tavad ei takista taotlejat järgimast Europrivacy kriteeriume, austavad andmesubjektide põhiõiguste ja -vabaduste olemust ega lähe kaugemale sellest, mis on demokraatlikus ühiskonnas vajalik ja proportsionaalne, et tagada ühe IKÜMi artikli 23 lõikes 1 loetletud

¹⁸ Vt sertifitseerimiskriteeriumid Gl.11.1.5 ja Gl.11.1.6.

¹⁹ EuroprivacyTM/® Certification Scheme Extension for Certifying Data Importers under Article 46 GDPR, EP-CS.1.DI, punkt 3.2.2, kus on samuti selgelt märgitud, et „kaasvastutus on artikli 46 kohaste taotlejate puhul süsteemi kohaldamisalast välja jäetud“.

²⁰ Komisjoni 4. juuni 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/914 kolmandatesse riikidesse isikuandmete edastamise lepingu tüüptingimuste kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2016/679.

eesmärgi saavutamine. Sertifitseeritud üksus peab hinnangu läbi vaatama, kui regulatiivsed või organisatsioonilised muudatused võivad takistada kriteeriumide järgimist või mõjutada hindamise objekti või andmesubjektide õigusi, ning sertifitseerimisasutust tuleks sellest teavitada (kriteerium GI 1.1.1).

2.4 Vastutavate töötlejate ja volitatud töötlejate üldised kohustused

- 39 Sertifitseerimiskriteeriumid kajastavad vastutava töötleja kohustusi, mis tulenevad IKÜMi artiklist 24 (kriteeriumide jagu GI.4), ning nendega nähakse ette volitatud töötleja ja vastutava töötleja lepinguliste kokkulepete hindamine kooskõlas IKÜMi artikliga 28 (sertifitseerimiskriteeriumide jagu GI.5 „Andmetöötlejad või alamtöötlejad“), eesmärgiga tagada, et hindamise objekti andmetöötles osalevad volitatud töötlejad tagavad samal tasemel andmekaitse, nagu nähakse ette Europrivacy kriteeriumidega. Sellega seoses tunneb EAKN heameelt erinevate sertifitseerimiskriteeriumide üle, mis on seotud alamtöötlejate kaasamisega vastutavate töötlejate või volitatud töötlejatena tegutsevate taotlejate puhul, kuna selline eristamine võimaldab paremini kajastada töötlemisahelas osalejate rollide ja kohustuste jaotust (jaotis GI.5.1).
- 40 Sertifitseerimiskriteeriumidega nähakse ette, et kõik taotlejad määravad andmekaitseametniku, isegi kui taotleja ei ole IKÜMi artikli 37 kohaselt kohustatud andmekaitseametnikku määrama. Sertifitseerimiskriteeriumide kohaselt kontrollitakse, kas andmekaitseametnik vastab samadele nõuetele kui need, mis on ette nähtud IKÜMi artiklites 37–39 (sertifitseerimiskriteeriumide jagu GI.9 „Andmekaitseametniku määramine“), tagamaks, et hindamise objekti andmetöötlemise nõuetelevastavuse üle järelevalvet tegeva andmekaitseametniku roll, ülesanded ja kvalifikatsioon vastavad vajalikele nõuetele. Sellega seoses märgib andmekaitseametnikkogu, et andmekaitseametniku määramine ei ole vastutavatele töötlejatele ja volitatud töötlejatele IKÜMi alusel kohustuslik, välja arvatud juhul, kui on täidetud IKÜMi artikli 37 lõikes 1 sätestatud tingimused.
- 41 Sertifitseerimiskriteeriumide kohaselt tuleb kontrollida töötlemistoimingute kohta registreeritud teabe sisu kooskõlas IKÜMi artikliga 30 (kriteeriumide jaotis GI.5.3 „Töötlemistoimingute registreerimine“). Sellega seoses tunneb andmekaitseametnikkogu heameelt, et sertifitseerimiskriteeriumidega nähakse selgelt ette, et taotlejad teeksid eksportijate suhtes pädevate EMP andmekaitseasutuste taotlusi menetledes koostööd ja teeksid neile taotluse korral kättesaadavaks töötlemistoimingute kohta registreeritud teabe (kriteerium GI.5.3.5).

2.5 Andmesubjektide õigused

- 42 Sertifitseerimiskriteeriumides käsitletakse andmesubjekti õigusi kooskõlas IKÜMi III peatükiga ja nähakse ette asjaomaste meetmete kehtestamine, mille eesmärk on tagada, et hindamise objekti andmetöötlemises austataks andmesubjektide õigusi ja võimaldatakse neid tõhusalt teostada. Sertifitseerimiskriteeriumide jaos GI.3 „Läbipaistev teave, teabevahetus ja andmesubjekti õiguste kasutamise kord“ nähakse muude kaitsemeetmete hulgas ette andmesubjektide õigus saada teavet andmetöötlemise ja selle kohta, kuidas nad saavad oma õigusi teostada. EAKN tunneb heameelt eelkõige selle üle, et sertifitseerimiskriteeriumidega nähakse ette, et taotleja peab kehtestama andmesubjektide taotluste käsitlemise menetlused või mehhanismi ning juhul, kui andmesubjektide taotluse põhjal meetmeid ei võeta, teavitama neid meetmete võtmata jätmise põhjustest, õigusest esitada kaebus EMP andmekaitseasutusele ja õigusest kasutada õiguskaitsevahendit.

2.6 Tehnilised ja korralduslikud meetmed ning andmesubjektide õigusi ja vabadusi ähvardada võivate ohtude hindamine

- 43 Sertifitseerimiskriteeriumidega nõutakse selliste tehniliste ja korralduslike meetmete kohaldamist, millega tõendatakse töötlemise riskile vastaval tasemel turvalisust ning rakendatakse lõimitud ja vaikimisi andmekaitset kooskõlas IKÜMi artiklitega 25 ja 32 (sertifitseerimiskriteeriumide jagu Gl.6 „Lõimitud ja vaikimisi andmekaitse ning töötlemise turvalisus“), et tagada hindamise objekti töödeldavate andmete piisav turvalisus ning lõimitud ja vaikimisi andmekaitse. Lisaks sisaldavad sertifitseerimiskriteeriumid jaotist (s.o kriteeriumide jagu T tehniliste ja korralduslike meetmete ning kontrollide kohta), milles käsitletakse põhjalikult tehnilisi ja korralduslikke meetmeid.
- 44 Sertifitseerimiskriteeriumidega nõutakse meetmete kohaldamist, et tagada isikuandmetega seotud rikkumistest teatamise kohustuste õigel ajal ja ettenähtud ulatuses täitmine kooskõlas IKÜMi artiklitega 33 ja 34 (sertifitseerimiskriteeriumide jagu Gl.7 „Andmetega seotud rikkumistega tegelemine“).
- 45 Sellega seoses märgib andmekaitse nõukogu, et sertifitseerimiskriteeriumid sisaldavad üksikasjalikku loetelu (kriteerium Gl.7.1.1 „Kohustus dokumenteerida andmetega seotud rikkumised“) teabe kohta, mille taotleja peab dokumenteerima, kui toimub andmetega seotud rikkumine (nt mõjutatud või tulevikus mõjutada võidavate isikuandmete liigid, mõjutatud või tulevikus mõjutada võidavate andmesubjektide ligikaudne arv; nende isikuandmekirjete liigid ja ligikaudne arv, mis on või võivad olla sellega seotud, ning isikuandmetega seotud rikkumise tõenäolised tagajärjed). Lisaks on EAKNi hea meel selle üle, et sertifitseerimiskriteeriumidega nähakse selgelt ette, et kui isikuandmetega seotud rikkumine kujutab endast tõenäoliselt ohtu füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele, peavad taotlejal olema kehtestatud eeskirjad, menetlus või mehhanism, et teavitada eksportija(te) suhtes pädevat EMP andmekaitseasutust ja andmesubjekte kooskõlas IKÜMi artiklite 33 ja 34 nõuetega (kriteeriumid Gl.7.1.2 „Vastutava taotleja kohustus teavitada andmetega seotud rikkumistest“ ja Gl.7.2 „Andmesubjekti teavitamine isikuandmetega seotud rikkumisest“).
- 46 EAKNi hea meel ka selle üle, et sertifitseerimiskriteeriumidega nõutakse, et hinnataks hindamise objekti andmetöötlusest tulenevat riski füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele, nähes ette eksportija(te) suhtes pädeva EMP andmekaitseasutuse kaasamise kooskõlas IKÜMi artikliga 35 (sertifitseerimiskriteeriumide jagu Gl.8 „Kohustus hinnata, kas andmekaitse mõjuhinnang on nõutav“).

2.7 Isikuandmete edastamiseks asjakohaste kaitsemeetmete olemasolu tõendamise kriteeriumid

- 47 Sertifitseerimiskriteeriumidega nõutakse, et tehtaks kindlaks kõik hindamise objektiga tehtavad isikuandmete edastamised kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele ning põhjendataks, miks valiti IKÜMi V peatükis ette nähtud kaitsemeetmete pakkumiseks asjaomane andmeedastusmehhanism (kriteeriumide jagu Gl.10 „Isikuandmete edastamine kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele“). EAKN tunnistab, et neid sertifitseerimiskriteeriume kohaldatakse hindamise objektiga seotud isikuandmete edastamisel samasse kolmandasse riiki, kus taotleja asub, või muusse kolmandasse riiki. Andmekaitse nõukogu tunneb heameelt selle üle, et nende sertifitseerimiskriteeriumidega nõutakse konkreetselt, et taotleja kaardistaks või registreeriks selgelt kõik hindamise objektiga töödeldavate isikuandmete vood ja tuvastatud

edastamised kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele ning võtaks vastu asjakohase aluse isikuandmete edastamiseks kooskõlas IKÜMi V peatükiga, võttes arvesse kohustust mitte kahjustada EMPs ette nähtud isikuandmete kaitse taset.

- 48 EAKN märgib ka, et sertifitseerimiskriteeriumides nõutakse, et taotleja peab olema hinnanud edastamise mõju ja võtnud vajaduse korral lisameetmeid tagamaks, et edastatud andmete kaitse taset ei kahjustata (kriteerium Gl.10.1.5).

3 Andmeedastusvahendina kasutatava Euroopa andmekaitsepitseri lisakriteeriumid

- 49 Vastavalt suunistele sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta peaks sertifitseerimissüsteem tagama, et andmeimportija „on hinnanud selle kolmanda riigi eeskirju ja tavaid, kus ta tegutseb, või seda, kas need takistavad andmeimportijal täita sertifitseerimisest tulenevaid kohustusi“. Sellega seoses märgib andmekaitsekoogu, et kriteeriumiga ADI.2.1.5 määratakse kindlaks tingimused, millele taotlejad peavad oma sertifitseerimistaotluse läbivaatamise aegsel hindamise objekti kindlaksmääramisel vastama. Eelkõige nõutakse selles, et sertifitseerimisasutus kontrolliks enne sertifitseerimisauditi tegemise kaalumist, kas taotleja suudab tõendada, et „kolmanda riigi õigusaktid ja tavad ei takista sertifitseerimisnõuete täitmist“. Kui see nii ei ole, lõpeb sertifitseerimisprotsess taotlemise etapis.
- 50 Andmekaitsekoogu märgib ka, et kriteeriumi Gl.11.1.3 kohaselt peaks taotleja analüüsima kolmanda riigi õigusakte ja tavaid ning tegema kindlaks võimaliku mõju selle andmesubjekti õigustele ja vabadustele, kelle andmeid võidakse importida, ning vastu võtma „eeskirjad, menetlused või põhimõtted, mille kohaselt tehakse kohalike õigusaktide ja tavade kirjalik analüüs sertifitseerimisasutusele ja pädevatele andmekaitseasutustele taotluse korral kättesaadavaks“.
- 51 Lisaks nähakse sertifitseerimiskriteeriumidega vastavalt suunistele sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta ette, et taotleja peab vajaduse korral võtma lisameetmeid tagamaks, et edastatavate isikuandmete kaitse taset ei kahjustata, ning kui see ei ole võimalik, peab andmeimportija teavitama andmeeksportijat ja isikuandmete edastamine tuleks peatada või lõpetada (kriteerium Gl 11.1.3).
- 52 Peale selle märgib andmekaitsekoogu, et Europrivacy süsteemis on kooskõlas IKÜMi artikli 42 lõikega 2 ette nähtud, et andmeimportija ja andmeeksportija vaheline leping, mis sisaldab asjakohaseid siduvaid ja täitmisele pööratavaid kohustusi, tuleks allkirjastada enne andmete edastamist, ning pakub välja sellise lepingu näidisvormi. Sellega seoses märgib EAKN, et kooskõlas suunistega sertifitseerimise kui andmeedastusvahendi kohta sisaldavad sertifitseerimiskriteeriumid selliste siduvate ja täitmisele pööratavate kohustuste üksikasjalikku loetelu, mida taotleja peaks võtma iga EMP eksportija suhtes, sealhulgas kohustus tunnustada andmesubjektide kui kolmandast isikust õigustatud isikute õigust pöörata sertifikaati omava andmeimportija suhtes täitmisele sertifitseerimise eeskirjad, teha koostööd andmeeksportijate suhtes pädevate EMP andmekaitseasutustega (sealhulgas aktepteerides nende auditeid ja inspeksioone, võttes arvesse nende nõuandeid ja täites nende otsuseid), järgida EMP liikmesriikide jurisdiktsioonis ja kohtutes sertifitseerimise kohta tehtud siduvaid otsuseid, töödelda saadud andmeid üksnes sertifikaadi kehtivuse ajal ning saadud andmed tagastada ja/või kustutada, kui sertifikaat võetakse tagasi. Sertifitseerimiskriteeriumidega nähakse ka ette, et taotleja peaks kinnitama, et tal ei ole põhjust uskuda, et kolmanda riigi õigusaktid ja tavad, mida kohaldatakse hindamise objekti andmetöötluse suhtes, sealhulgas nõuded isikuandmeid avalikustada või meetmed, millega

antakse avaliku sektori asutustele juurdepääs, takistavad tal täita sertifikaadist tulenevaid kohustusi, ning teavitama andmeeksportijat sellega seotud asjakohastest muudatustest õigusaktides või tavades (kriteerium Gl.11.1.1 „Andmeimportijate siduvad ja täitmisele pööratavad kohustused“).

4 Järeldused/soovitused

- 53 Kokkuvõttes leiab EAKN, et Europrivacy sertifitseerimiskriteeriumid, mida kavatakse kasutada andmeedastusvahendina, on IKÜMiga kooskõlas, ning kiidab need vastavalt IKÜMi artikli 70 lõike 1 punktis o kindlaks määratud andmekaitsevenõukogu ülesandele heaks, mille tulemuseks on ühine sertifikaat (Euroopa andmekaitsepitser), mida kasutatakse andmeedastusvahendina.
- 54 EAKN leiab, et sertifitseerimiskriteeriumid on sertifitseerimissüsteemi lahutamatu osa, ning registreerib Europrivacy sertifitseerimissüsteemi sertifitseerimismehhanismide ning andmekaitsepitserite ja -märgiste avalikus registris ning teeb kriteeriumid IKÜMi artikli 42 lõike 8 kohaselt üldsusele kättesaadavaks.

5 Lõppmärkused

- 55 Arvamus on suunatud Luksemburgi järelevalveasutusele ja avalikustatakse IKÜMi artikli 64 lõike 5 punkti b alusel.

Euroopa Andmekaitsevenõukogu nimel
eesistuja
Anu Talus